

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. De mediis conservandæ charitatis fraternæ. Thema. Idem sapite, pacem habete. 2. Corinth. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

REGULA XLII.
DE UNIONE ET CHARITATE FRATERNA.
EXHORTATIO I.

IN HANC REGULAM,
Media conservativa Unionis & Charitatis proponit.

T H E M A.

Idem sapite, pacem habete. 2. Corinth. 13. 11.

V E L.

Unio & conformitas mutua diligentissime curanda est. Reg. 42.

UNIO animorum primitivæ ecclesiæ, ex diversis populis, Tribubus, & linguis conflata, merito cunctis Ordinibus Religiosis, ac in primis Societati nostræ, ex diversis quoque nationibus congregatæ, ceu prototypon, & exemplum illustre Unionis Caritatisque fraternæ proponitur. *Multitudinis Credentium* (ait S. Lucas Act. 4. 34.) *erat eorum unum & anima una*: non physicè, sed moraliter: Physicè enim non erat in eis Anima una communis, quasi Idea Platonica; sed moraliter ita fideles omnes animis, sensibusque concordantes erant; ac si omnes cor unum, & animam unam possiderent. Verùm unde (obsecro) inter adeò diversos, tanta animorum conjunctio? Non aliunde sanè, nisi ex perfectâ amicitia & caritate, quam Spiritus Sanctus cordibus eorum insculperat, eosque in Christo, quem intimo prosequerantur amore, copulaverat; ita, ut, quæ erant unum in uno tertio (scilicet Christo, inhabitante, eos animante, agente, & movente) essent etiam unum inter se, maximâ

maximâ animorum concordia. Et hæc quidem Unio inter Christianos primavos diu floruit, teste Tertulliano, qui vixit sub annum Christi ducentesimum; refert enim Apolog. 39. tantam inter eos viguisse caritatem, ut communis Gentilium de Christianis vox esset: *Vide ut se diligant; ut alter pro altero mori sit paratus.* Crescente verò Fidelium numero, decrevit paulatim & refrixit hæc Unio: quare ejus retinendæ causâ, instituta sunt Cœnobia; in quibus tanta fuit Unio & communio, ut S. Basilii Constit. Monast. c. 19. admiretur: *H. mines ex diversis nationibus & regionibus profectos, per exactam Morum & vite disciplinam, adeo velut in unum coaluisse, ut in pluribus corporibus unus tantum animus esse videretur.*

Horum Antiquorum, tum Christianorum, tum Religiosorum vestigiis ut insistamus: quibus in rebus hæc animorum Unio demonstranda sit; vel quænam sint ejusdem conservandæ Media, à S. P. N. in Regula præsentè assignata, ostendemus.

I. **Unio animorum.**
 I. Medium primum Caritatis & Unitatis fraternæ conservandæ (quamvis etiam effectus sit caritatis) est *idem sapere.* *Idem sapiamus* (ait S. Ignatius in Regula) Id ipsum quodque Gentium Doctor olim à suis Romanis, Corinthiis, & Philippensibus, atque in illis, à nobis postulavit. Et quidem Romanis c. 15. voveret, optatque: *DEUS det vobis id ipsum, in alterutrum sapite.* Corinthiis verò. 1. Corinth. 13. *Idem sapite. Pacem habete.* Denique Philippensibus c. 2. *implere gaudium meum, ut idem sapiatis* At quidnam est, idem sapere?

Origenes prædicta Apostoli verba interpretans, ait: *idem sapere, id est, idem sentiri, ejusdem sitis iudicii, mentis, sententia & sensus.* Interpretes alii, non de Intellectu duntaxat; verum etiam de voluntate explicant: *Sapere enim innuit suavitatem quandam, gustumque gratum, quem in voluntate percipimus, dum grati quidpiam nuncii intelleximus.* V. G. Dum nova faulta de Principis cujusdam ab Hæresi ad Fidem Orthodoxam reductione; aut de insigni Cæsaris de Turcarum Tiranno victoriâ asseruntur. Ita nos quotquot in unam Religionem compaginati sumus, idem sapimus, suavemque gustum percipimus: quando secundum Deum Intellectu & voluntate ita concordamus, ut, quod sentit unus, sentiat & alter; quod uni jucundum accidit, alteri quodque jucundum existat; quod uni sapit, alteri etiam sapiat. Deinde idem sapimus, quando animo, corde & affectu ita mutuo conjuncti sumus; ut quod quisque sibi sentit ac sapit, idem alteri quodque sapiat: id est, ut quod quisque sibi querit, diligit, curat, vult; idem etiam alteri querat, diligit, curet, velit: atque ita mente, animo, & sentis consentiamus: Si Proximus gaudet, & nos gaudium sentiamus & cum eo gaudeamus: Si fleat, cum illo fleamus: Si doleat, cum eo doleamus; ut dixit Apostolus c. 12. ad Roman. *Gaudete cum gaudentibus; flere cum flentibus.*

Ubi verò talis est in Religione animorum conjunctio, quanta in eam felicitas, quanta jucunditas, quantum redundat solatium? *Qui alter diligit, solat debet,* inquit S. Chrysostomus Hom. 13.

in Epist. 2. ad Coriuth. *ita vivit in terra, quasi cives in celo; semper gaudens summa tranquillitate: in hoc enim Bono Caritatis omnia bona habet; & per eam innumerabiles vias & coronas; & ineffabiles thesaurus pacis.* Chrysolomo ad stipulatur S. Augustinus in Psalm. 132. *Nihil (ait) auditur dulcius, nihil optatur delectabilius, nihil utilius possidetur, quam ob rem dicit David: O quam bonum & quam jucundum habitare Fratres in unum: haec verba psalterii, isto dulcis sonus, & melodia etiam Monasteria peperit.*

Hanc, Dilectissimi, concordiam coarctanter tenemus, nec unquam ab ea recedamus; florere illa (laus Deo) in hac Domino, ubi omnes idem sentiunt, idem sapiunt, idem volunt, idem nolunt, ardoreque se invicem, quam germani fratres soleant, amore complectuntur: atque inde tranquillitas, inde pax, inde tanta jucunditas & lætitia resultat; ut merito cum Vate regio exclamemus: *Ecce quam bonum & quam jucundum habitare Fratres in unum!*

II. Alterum unionis & charitatis fraternæ conservandæ medium, est idem sermo, idem colloquium, & loquela eadem, quam S. IGNATIUS in Regula præsentem exigit, dum ait: *Idem, quoad ejus fieri potest, dicamus omnes: Ubi non solum optat unionem animorum & voluntatum; verum etiam sermonum & linguarum; ut quemadmodum mente, ita & ore & loquela consentiamus; alioquin facili negotio, verbis Charitas fraterna rumpitur: potissimum verò fugienda sequentia, linguas dividit. 1. Non acriter aliis contradicendum; sed potius acquiescen-*

dum, quando secundum Deum possumus. 2. Non vehementius disputandum; quod non raro de lana caprina, & rebus nullius momenti hominibus imperfectis evenit. 3. Non rixandum, aut verbis contendendum, Contentio est concertatio pro gloria & honore; cui semper conjuncta est emulatio, seu boni alieni invidia; à quibus deterret Apostolus Rom. 13. 13. *Non in contentione & emulatione:* Equè refert inter opera Carnis, dum ait: *Contentiones & emulationes.* 2. Corinth. 12. 20. 4. Non mordendum verbis amaris, & sarcasticis; à quo rursùm dehortatur idem Apostolus ad Galat. 5. 15. *Quod si invicem mordetis & comeditis.* S. Ambrosius pro comeditis, legit *criminetis.* Quasi dicat: Si vos invicem roditis & laceratis verbis acerbis & amarulentis, odiis ac invidiis: *Videte ne ab invicem consumamini:* Quemadmodum enim duo canes rixantes invicem mordent se ac conficiunt; ita duo rixantes invicem, se ipsos ipsi conficiunt. De S. Ignatio legimus in vita L. 5. c. 2. & 6. quod triginta & amplius annis neminem unquam verbo contumelioso aut mordaci læserit. 5. Judicium proprium non cum pertinaciâ defendendum: ut rursùm S. Paulus hortatur, ad Rom. 12. 3. *Non plus sapere, quam oportet; sed sapere ad sobrietatem.* Et valet hic S. Ignatii documentum: *Cedere te potius, quam superare juvat. Idem dicamus omnes.* 6. Cavenda doctrinæ differentia; *Doctrinae differentes non admittantur,* ait S. IGNATIUS. Ubi 1. Doctores & Profesores Nostri in Theologia & Philosophiæ Dogmatibus dissidere vetantur. Hæc enim

Bbbb doctrinæ

doctrinæ diversitas efficacissima Diaboli machina & medium est, ad animorum Caritate conjunctorum divisionem: quod tamen haud ita intellectum velimus, quasi Theologiæ ac Philosophiæ Professoribus contrarias non liceat docere Sententias in rebus levioribus, minorisque momenti; quæ exercitii gratiâ non raro, pro & contra probabiliter ventilantur; in rebus tamen gravioribus à Societate constitutum est, quasnam Nostri Sententias ubivis terrarum tradere debeant. 2. Prohibentur doctrinæ differentes in publicis concionibus; neque enim id absque populi scandalo accideret: inde. Nos animis disuadere, & superbiâ, æmulationeque agi colligentis. 3. Prohibentur quoque ejusmodi doctrinæ differentes typo vulgandæ: hæc enim viâ Differentia illa ad plures dimanat, nec tantâ facilitate, ac verba ore solum prolata, revocatur; unde cautum est, ut absque Præsidis generalis approbatione lucem ejusmodi libri minimè aspiciant: Et in exam. c. 3. §. 11. præscriptum est, ut Doctorum laureâ conspicui, & doctrinâ insignes in seculo, in Societatem deinde admisi, depositâ, quâ in seculo erant imbuti, contrariâ doctrinâ, sententias Societati præscriptas amplectantur: ut impleamus regulam: *idem dicamus omnes, & doctrinæ differentes non admittantur.* Ita stabit animorum Unio, studiumque perfectionis vigeat. Quamdiu ædificatores Turris Babel unâ utebantur linguâ, felici omnino successu promovebatur Structura; at exortâ linguarum confusione, res tota penitus interturbata, & Fabricæ continuatio abrupta est.

Quid in Religione ædificamus, nihil turrim perfectionis, ad caelum usque pertingentem? Quod opus secundum succedit auspiciis, si mente, lingua & doctrinâ consenserimus: At si animorum linguarumque inter nos exorta fuerit discordia, ac dissonantia, actum agemus, cœptamque perfectionis turrim imperfectam relinquere & deserere compellemur.

III. Tertium unionis & charitatis fraternæ conservandæ medium est, idem agendi & procedendi modus, unde desiderat Sanctus Pater in Reg. cit. *Ut absit omnis judiciorum diversitas in rebus agendis.* Causamque mox subtexit: *quia ipsa est mater discordiæ, & inimica unitatis voluntatum.* Perinde ac si diceret: Diversitas hæc in agendo, vivendo, negotia tractando, quâ quis proprium suum consecratur sensum ac criterium; alterique se accommodare renuit; sed à communi procedendi methodo & consuetudine defleat atque exorbitat; est pestis fatalis, est quodammodo mors Religiosi Ordinis, cujus vita est Unio: aperitque ostium Diabolo; qui discordias solam seminat; lites & contentiones suscitât; ac destructionem vocationis, Religionisque everfionem vehementer exoptat: quemadmodum enim ex diversitate judicii, voluntatis, doctrinæ, & modi agendi exortuntur in Mundo lites, hæreses, bella, schismata, aliæque mala innumera; ita ex eisdem, in Ordinibus Religiosis nascitur odium, invidia, ira, contentio, æmulatio, & quidquid animorum unionem distulit, in Religionis perniciem & ruinam.

Hæc igitur tanquam charitatis & uni-

unionis inortus profusus ab Ordine nostro profcribenda sunt; iisque contra-ria totis viribus sectanda: quod si præstiterimus, geminum fructum à S. Fundatore in regula insinuatam feliciter reportabimus. Primus est: *Ut iuncti in vicem fraternam Caritatis vinculo, melius & efficacius nos possimus divino obsequio impendere.* Ita enim veluti uno corde, una mente, uno spiritu in via Domini strenue progrediemur, de virtute in virtutem; & alter alterum verbo & exemplo adjuvabit, promovebit, atque excitabit: non secus ac quatuor animalia apud Ezechielem, pennis junctis, uno spiritu & impetu currebant, cursumque gloriæ divinæ promovebant. Secundus fructus est: *Ut efficacius quoque ac melius auxilio Proximorum nos impendere valeamus.* Primi deni Societatis Nostræ Minimæ Patres, Caritate maximâ uniti, que, quantâque admiratione dignissima non effecere? Sic & nos, Caritatis mutue glutino colligati, quid non præstare valebimus? Disiuncti verò, tanquam scopæ dissolutæ, animisque discordes, pro salute animarum, pro conversione peccatorum, pro Hæreticorum & Infidelium, ad Sanctæ Matris Ecclesiæ gremium, reductione, quid efficiemus? Quo pacto alios cum Christo in Fidei unitate jungemus, qui ipsimet dissidemus Caritate? Quo modo inimicos inter se reconciliabimus, qui ipsimet inimicitias fovemus? Quâ ratione discordias componemus, qui ipsimet earemus pace & concordia? *Omne Regnum* (omne Collegium, omne Cœnobium, omnis Provincia, Residentia, Missio) *in se divisum desolabitur; ait æterna Veritas*

Matth. 12. *Et qui non colligit mecum, dispergit.* Caritas calx est, lapides inter se unens; tolle calcem, & non domum; sed lapidum acervum habebis, ruinamque assidue præstolaberis. Tolle ab Ordine (à Societate) calcem Caritatis, & ipsa corruet, & alios ruinâ suâ involvet. Quid nobilissima Regna, Provincias, Urbes evertit, nisi animorum dissenso & bella intestina? Quid Romanum Imperium olim pessundedit; nisi populi contra Magistratum, militum contra Senatum, & Senatorum mutua inter sese dissenso, discordia & pugna? præsertim Julli Cæsaris, & Pompeji tempore, veluti Livius, alique Historici testantur? Similia Ordo quilibet Religiosus, similia Societas nostra, inter se (quod deus avertat) divisâ, reformidare poterit. Quocirca, Carissimi, cum nos in Ordinem Religiosum (in quo primævam Christianorum Caritatem conservari ac vigere oportet) à Domino miserante vocatissimus; primorum Christianorum ac Religiosorum exemplo cor unum & animam unam habere & conservare omni studio allaboremus. *Idem sapiamus omnes*, Intellectu & affectu conjunctissimi, quo nihil dulcius, nihil delectabilius, nihil utilius. Deinde *Idem dicamus omnes*, unisonâ præditi loquelâ, voce & sermone: procul à nostris colloquiis sint contradictiones, procul disputationes vehementiores, procul rixæ & contentiones, procul verba mordacia, sarcasmi, pertinacia, doctrinæ diversitas, in scholis, templis, libris editis, quæ omnis pacis & charitatis sunt hostes. Denique in rebus agendis, in negotiis, in operibus cunctis adit concordia, absit differentia, omnisque

omnisque heteroclitus agendi modus; ne & salus, perfectioque propria & aliena retardetur; & regnum nostrum desoletur, id est Collegia nostra, Domus nostræ, eorumque incolæ inter se mutuo collidantur; & sublatæ charitatis

calce, dissolvantur, & corruant; sed potius uno corde, unâ animâ, unâ mente, voluntate, ore, manu, pro viribus Dei gloriam promoveamus; & animabus cælo lucrandis constanter invigilemus.

EXHORTATIO II. IN REGULAM XLII.

Motiva unionis & charitatis fraternæ omnibus Christianis communia exhibet.

T H E M A.

Soliciti servare unitatem Spiritûs, in vinculo pacis. ad Eph. 4.

VEL

Unio & conformitas mutua diligentissimè curanda est. Reg. 4.

Ummo Salvator noster Christus JESUS flagrabat desiderio, ut Discipuli sui & Christiani omnes artificio charitatis vinculo conjungerentur; atque ut id à Patre cælesti impetraret, eum enixè precatus est: *Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi; ut sint unum, sicut &*

nos unum sumus. Joan. 17. 11. Ut factum voluntate, sicut & nos unum sumus essentia & substantia unitate. Ad unitatem verò istam requiritur unio, gloriæ & vinculum. Unde Apostolus hortatur Ephesios c. 4. 3. Soliciti ut sint, servare unitatem spiritûs, in vinculo pacis. Ut sit unitas & conjunctio in fabrica Domûs, requiritur vinculum: sed quodnam illud? Calx lateres connectas. Ut sit unitas in navis structura, necessarium est vinculum: quodnam illud?